

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Deres ref

Vår ref
18/5070-5

Dato
7. februar 2019

Forslag til endringer i forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid ved omsetning av bøker - Høring

Vi viser til brev av 22. november 2018 om ovennevnte.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har ansvar for koordinering av IT-politikken. Departementet er derfor opptatt av digitaliseringen av bokmarkedet. I en brytningstid mellom gamle og nye formater er det viktig at det ikke legges hindringer i veien for utvikling og utbredelse av nye formater.

KMD har registrert at konkurransedirektør Lars Sørgard nylig har skrevet en artikkel¹ om bokbransjen og bokavtalen. Her peker han bl.a. på flere forhold som kan påvirke utviklingen av digitale leseformater på en negativ måte. Den vertikale integrasjonen mellom forlag og bokhandlere gir forlagene incentiver til å fremme bokhandlernes omsetning. Hvis forlagene satser på utgivelse av digitale alternativer til trykte bøker, vil det undergrave bokhandlernes eksistens.

Virkningene av bransjestrukturen blir ifølge konkurransedirektøren forverret av bokavtalen, som gir forlagene og bokhandlerne anledning til å avtale bl.a. fastpriser for bøker. Det mest problematiske med å videreføre forskriften er ifølge Sørgard at det vil sementere dagens prispolitikk og hindre fleksible tilpasninger for hvert enkelt forlag til endrete markedsforhold. KMD er bekymret for at dette kan påvirke hvordan bransjen tilpasser seg den teknologiske utviklingen og hindre innovasjon og utvikling av nye formater og forretningsmodeller.

¹ Lars Sørgard, Samfunnsøkonomen nr. 5 2018: *Bør bokbransjens unntak fra konkurransereglene videreføres?*

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) ber om høringsinstansenes syn på to ulike modeller for fastprisperioden. Til forskjell fra dagens modell, der fastprisperioden utløper den 1. mai året etter utgivelse, vil de foreslåtte modellene medføre at fastprisperioden utløper på ulike tidspunkt for ulike bøker. NFD mener dette er konkurransefremmende, fordi det øker forlagenes usikkerhet om konkurrentenes strategier. KMD ser at dette kan være gunstig for konkurransen, men vil peke på at en annen effekt av endringen kan bli at flere bøker får en lengre fastprisperiode. Dette skyldes at de fleste utgivelsene skjer på høsten, noe som under dagens bokavtale medfører en kortere prisbinding enn 12 måneder, som er lengden på fastprisperioden etter forslaget til ny forskrift. At gjennomsnittlig fastprisperiode vil øke under ny forskrift vil være negativt for konkurransen.

I den foreslåtte modell 1 får første utgivelse av en tittel en fastprisperiode på maksimalt 12 måneders varighet, som løper fra utgivelsesdato. Dersom en tittel gis ut i flere formater samtidig med førsteutgivelse, gjelder fastprisperioden på 12 måneder for alle formater. Dersom det alternative formatet lanseres på et senere tidspunkt, vil det kunne ha en fastprisperiode, men varigheten vil være kortere enn i dagens modell. Slik sett innebærer modell 1 en innskrenkning i forhold til dagens modell.

I modell 2 får en tittel en fastprisperiode på maksimalt 12 måneder uavhengig av hvilket format den gis ut på. Derfor vil den samlede perioden med fastpris knyttet til en tittel være maksimalt 12 måneder.

KMD konstaterer at modell 2 vil redusere den maksimale tid en tittel kan være underlagt et fastprisregime. Av denne grunn mener vi at modell 2 er å foretrekke framfor modell 1.

KMD vil avslutningsvis peke på at det er komplisert å vurdere virkningene av forskriften og bokavtalen for bokmarkedet generelt og utgivelsen av digitale formater spesielt. Vi mener at det er behov for å myke opp adgangen til å inngå konkurransebegrensende horisontale avtaler som omfatter både forlag og bokhandlere. NFD bør derfor følge med på utviklingen, kontinuerlig vurdere konkurransefremmende tiltak og sørge for at ikke bransjen bindes opp i for lang tid av gangen. Det kan av denne grunn være behov for at forskriftens varighet settes til to år, som for den eksisterende forskriften, og ikke fire år som i NFDs forslag.

Med hilsen

Hanne Finstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Sissel Watz
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer